

Nadgoplański Park Tysiąclecia – podstawowe informacje

Panorama Gopla (fot. Jacek Krzysztof Kowalski)

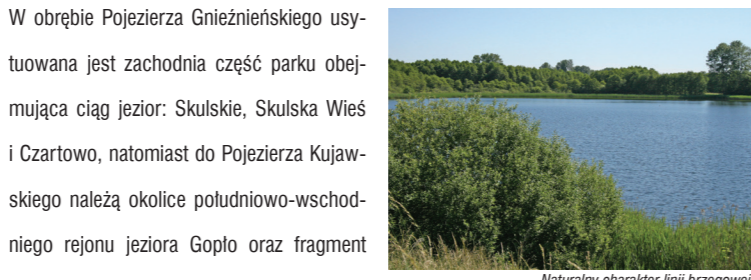
- + Data utworzenia: 2009 rok
- + Powierzchnia: 3074,59 ha.
- + Cele ochrony: zachowanie miejsc lęgowych ptaków, szczególnie populacji ptaków wodnych i błotnych; zachowanie siedlisk wykorzystywanych przez ptaki przelotne oraz zimujące; zachowanie torfowisk i innych środowisk wilgotnych oraz bagiennych i naturalnie ukształtowanego krajobrazu południowego.
- + Położenie fizycznogeograficzne: Pojezierze Gnieźnieńskie, Pojezierze Kujawskie.
- + Położenie administracyjne: powiat koniński, gmina Skulsk.
- + Obszary Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków Ostoja Nadgoplańska, obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Jezioro Gopło.
- + Inne formy ochrony przyrody: Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Łąki nad Gopłem (fot. Archiwum Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia)

Położenie i krajobraz

Nadgoplański Park Tysiąclecia leży we wschodniej Wielkopolsce, stanowiąc najdalej wysunięty na wschód park krajobrazowy w województwie. Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Kondrackiego mniej więcej połowa powierzchni parku leży w mezoregionie Pojezierze Gnieźnieńskie, druga część znajduje się na Pojezierzu Kujawskim.

Naturalny charakter linii brzegowej (fot. Magdalena Piątkowska)

wypowały pasy rozległych szuwarów. W licznych rynnach, a także w śródpolnych obniżeniach terenu zachowały się mokradła, często o charakterze torfowisk niskich. Na pozostałym obszarze od setek lat dominuje użytkowanie rolnicze. Największym obszarem zwartej zabudowy na terenie parku jest Skulsk – siedziba władz gminnych. W pobliskich wioskach spotykana jest rozproszona zabudowa zagrodowa oraz stosunkowo liczne obiekty rekreacyjne. Tereny Nadgopla położone w województwie kujawsko-pomorskim objęto ochroną w postaci siostrzanego odrębnego parku krajobrazowego (z własnymi władzami i służbami), również nazwanego Nadgoplańskim Parkiem Tysiąclecia.

Pis przybrzeżny Gopla (fot. Natalia Sulanowska)

Turystyka

Kanał Warta-Gopło w rejonie Mielnicy Dużej (fot. Magdalena Piątkowska)

Przez teren Nadgopla przebiegają szlaki piesze, rowerowe i wodne. Dla potrzeb turystyki edukacyjnej zaprojektowano system ścieżek edukacyjnych, dotychczas nieoznakowanych w terenie. Najdłuższą z nich jest ścieżka Mare Polonorum o charakterze przyrodniczo-historycznym. Na trasie południowej odnogi tej ścieżki w granicach województwa wielkopolskiego znalazły się przystanki dydaktyczne zlokalizowane nad Jeziorem Gopło oraz jeziorami Skulskim i Skulska Wieś. Rowerzyści nad Gopło mogą dotrzeć, wykorzystując Bursztynowy Szlak Rowerowy, który stanowi część Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych. Na miejscu rowery można wypożyczyć w Skulsku. Na wielbicieli kajaków czekają szlak wodny przez Gopło oraz kanał Warta – Gopło, łączący Wartę i Noteć, stanowiący fragment największego szlaku wodnego regionu – Wielkiej Pięty Wielkopolski. Na terenie Wielkopolski amatorzy kąpieli mogą skorzystać z ośrodków wypoczynkowych w Skulsku (nad jeziorem Skulska Wieś) i Mielnicy Dużej (nad Gopłem), gdzie znajdują się plaże i działają wypożyczalnie sprzętu wodnego. Bazę noclegową tworzą gospodarstwa agroturystyczne, domki letniskowe oraz hotel w Lisewie.

Ścieżki dydaktyczne

- + **Mare Polonorum w południowej części i Jeziora Skulskie** (długość 17 km, 7 przystanków)
Trasa: Mielnica Duża – Skulsk – Piliż – Galiśzewo – Luszczero. Ścieżka prezentuje Sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej w Skulsku oraz zróżnicowane siedliska południowej części Nadgopla (m.in. łąki, szuwary, olsy, łągi) wraz z ich bogactwem gatunkowym (szczególnie roślin naczyniowych i ptaków). Trasa nieoznakowana w terenie.
- + **Ścieżka ornitologiczna Poznań ptasie tajemnice** (długość 13 km, 8 przystanków)
Trasa: Skulsk – Mniszki – Luszczero – Skulsk. Ścieżka przedstawia zróżnicowane siedliska przyrodnicze południowej części Nadgopla wraz z zamieszkującymi je licznymi gatunkami ptaków.

Warto zobaczyć

- + wielotysięczne stada gęsi białoczelnych, gęgaw i zbożowych odpooczywających na Gople podczas przelotów,
- + malowniczą panoramę Gopla ze szczytu Mysiej Wieży w Kruszwicy,
- + kwitnące grzybnie białe i grązle żółte na taflach jezior parku.

Grzybnie białe (fot. Artur Gólski)

Warto odwiedzić

- + kościół Matki Boskiej Bolesnej i św. Józefa w Skulsku z zabytkową gotyką piętą oraz piękną amboną i witrażami,
- + Lokalną Izbę Pamięci im. Stefana Wałchta mieszczącą się w budynku dawnej plebani w Skulsku,
- + skulski jarmark o tradycji sięgającej XIX wieku, odbywający się regularnie co miesiąc w pierwszą środę po ósmym dniu miesiąca,
- + gotycki kościół w Warzymowie,
- + pałacyk i park w Lisewie.

Kościół Matki Boskiej Bolesnej i św. Józefa w Skulsku (fot. Magdalena Piątkowska)

Warto przeżyć

- + spływ kajakowy przez jezioro Gopło i kanałem Warta – Gopło,
- + uczyć kulinarną w postaci posiłku przygotowanego z ryb złowionych w Gople.

Turystyka wodna (fot. Magdalena Piątkowska)

Walory przyrodnicze

Zróżnicowany charakter krajobrazu Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia wpływa na wysoki poziom bioróżnorodności tego terenu. Wśród zbiorowisk roślinnych wiele związanych jest z wodami jezior. Wśród nich wymienić można zespoły ramienicy omszonej, wywłócznika kłosoowego i okółkowego oraz zespół lilii wodnych z udziałem grzybieni białych i grązła żółtego. Przy granicy obniżenia terenu zachowały się mokradła, często o charakterze torfowisk niskich. Na pozostałym obszarze od setek lat dominuje użytkowanie rolnicze. Największym obszarem zwartej zabudowy na terenie parku jest Skulsk – siedziba władz gminnych. W pobliskich wioskach spotykana jest rozproszona zabudowa zagrodowa oraz stosunkowo liczne obiekty rekreacyjne. Tereny Nadgopla położone w województwie kujawsko-pomorskim objęto ochroną w postaci siostrzanego odrębnego parku krajobrazowego (z własnymi władzami i służbami), również nazwanego Nadgoplańskim Parkiem Tysiąclecia.

Bączek (fot. Tomasz Skórniak)

Gacek brunatny (fot. Marek Chwiśtek)

Jezogłówka galgosiasta (fot. Artur Gólski)

Na pastwiskach i łąkach parku spotyka się stanowiska roślin słonolubnych, w tym rzadkiej świbki morskiej i chronionego mlecznika nadmorskiego. Piaszczyste miejsca porośnięte są zbiorowiskami psammofilnymi

– należą do nich chronione murawy szczerlichowe tworzone przez sierzniolną trawę szczerliczą siewną, zespół goździka kropkowanego i zawiągu pospolitego. W ciepłych miejscach występują również kocanki piaskowe, groszek czerniejący oraz pierwiosnka lekarska. Lasy w parku nie zajmują dużej powierzchni. Nadbrzeżne pasy leśne rozciągające się wokół Gopla tworzone są przez cenne olsy, łęgi lustra wody i pasa szuwarów występują pięknie kwitnący rdest ziemnowodny, różne gatunki rzęs, spirdeła wielokorzeniowa oraz chroniony pływacz zwyczajny. Rozległe pasy szuwarów okalające jezioro parku tworzy między innymi rzadka kłoc wiechowata, a także palka wąskolistna i szerokolistna, tatarak, manna mielec i jezogłówka galgosiasta. Największą powierzchnię zajmują jednak pasy trzinnowy. Świat lichtliofauny parku reprezentowany jest przez 25 gatunków ryb, a wśród nich: ciernika, sandacza, sumy, jازgarza, szczupaka, leszcza i węgorza. Herpetofauna nie została do tej pory dostatecznie przebadana, stwierdzono jednak występowanie wielu chronionych płazów, między innymi traszki zwyczajnej, kumaka nizinnego i grzebluszy ziemnej, a gady reprezentowane są przez: padalca, jaszczurkę zwinkę i zaskrońca. Najlepiej zbadaną grupą zwierząt są ptaki, wśród których najmniejszą są gatunki wodno-błotne. Obok tych pospolitych, jak łyska, perkoz dwuczuby czy krzyżówka, obszary podmokłe parku zasiedlają gatunki rzadsze, między innymi bąk, błotniak stawowy, żuraw, wodnik, kropielka, bączek i wąsatka. Jezioro Gopło jest bardzo ważną ostoją dla gęgawy, która na całym akwenie gniazduje w liczbie kilkuset par, stanowi ono też miejsce żerowania bielika. Opisywane tereny słyną również z masowych koncentracji ptaków w okresach przelotów, kiedy

Rzaska zwyczajna (fot. Tomasz Skórniak)

Kropielka (fot. Tomasz Skórniak)

Walory kulturowe

Laskani świąteczna Figura Matki Boskiej Bolesnej ze Skulsku (fot. Magdalena Piątkowska)

Osadnictwo nad Gopłem rozwijało się już od epoki neolitu, kiedy były to jedne z najbardziej intensywnie zasiedlonych ziem polskich. Okolice Gopla to kolebka dynastii Piastów i źródło związanych z nimi legend. Według jednej z nich w Warzymowie i południowej niedaleko Gopla urodził się Piast Kołodziej i jego żona Rzepicha – protoplaści rodu Piastów. Najwcześniejsze wzmianki o miejscowościach nadgoplańskich pochodzą z późnego średniowiecza, a zdecydowana ich większość w dokumentach jest wymieniana już w XVII wieku. Większość wsi leżących na terenie parku ma charakter rolniczy, a w przeszłości folwarczny. Na ich tle wyróżniają się Luszczero, wzmiankowane po raz pierwszy w 1399 roku jako osada rolniczo-rybacka. W Nadgoplańskim Parku Tysiąclecia i jego otoczeniu znajdują się interesujące zabytki architektury sakralnej. Pierwszoplanową wartość ma kościół z 1810 roku pw. Matki Boskiej Bolesnej i św. Józefa w Skulsku – miejscowości już od XVI wieku znanej jako miejsce kultu Matki Boskiej Bolesnej. Obecnie w Skulsku znajdują się także XX-wieczna kalwaria. Warto

turystyka

kultura

przyroda

NADGOPLAŃSKI

ZESPÓŁ PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

6002
WIELKOPOLSKA
Województwo Wielkopolskie

Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Chalinie

Od 1997 roku w Chalinie działa Ośrodek Edukacji Przyrodniczej. Obiekt położony jest na terenie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego – jednego z najczystszych i najpiękniejszych rejonów Wielkopolski (wydmowe tereny Puszczy Noteckiej, dolina Warty, urozmaicona Kraina Stu Jezior). Obiekt mieści się na terenie zabytkowego założenia dworskiego, obejmującego XIX-wieczny dworek, pełniący funkcję muzealno-konferencyjną oraz bazę noclegową z 42 miejscami noclegowymi wraz z zapleczem gastronomicznym. Wokół rozciąga się park przyrodniczy i teren rekreacyjny. Na terenie Ośrodka mają

Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Łądzie

Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Łądzie rozpoczął swoją działalność wiosną 2006 roku. Obiekt znajduje się na terenie Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego, około 25 km na zachód od Konina. Zlokalizowany jest na skrajnie żyznej dolinie Warty o urozmaiconym krajobrazie zdominowanym przez łąki i pastwiska z licznymi starorzeczami, stanowiącej obszar o niezwykłym bogactwie świata ptaków, płazów i roślin. Ośrodek mieści się w wyremontowanym dworze pochodzącym z XIX wieku, otoczonym parkiem. Obiekt dysponuje salą konferencyjno-wykładową na około 80 osób (wyposażoną w sprzęt audiovizualny), pracownią laboratoryjno-komputerową, salami wystawowymi,

Ośrodki pozostają do dyspozycji gości przez cały rok. Zapraszamy do organizacji zielonych szkół, wycieczek jednodniowych, warsztatów, konferencji, uroczystości rodzinnych i szkoleni.

Więcej informacji na: www.ekoedukacja.com.pl lub www.zpkw.wpl

Informacje o ofercie i rezerwacji:
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego
tel.: 61 65 54 657, edukacja@zpkw.wpl

Bilet: Natalia Sulanowska Fotografie na okładce: Panorama jeziora Gopło (fot. Magdalena Piątkowska), gęgawy (fot. Tomasz Skórniak), gotycki kościół w Warzymowie (fot. Magdalena Piątkowska), turystyka kajakowa (fot. Euro Pilot)	Zrealizowała: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego pl. Wolności 18 61-738 Poznań tel. 61 65 54 650, www.zpkw.wpl www.ekoedukacja.com.pl	Wydawca: Euro Pilot sp. z o.o. ul. St. Konarskiego 3 01-355 Warszawa tel./fax 22 664 37 20, 22 664 50 91 www.europilot.com.pl
---	---	--

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

NADGOPLAŃSKI

Park Tysiąclecia

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego
Plac Wolności 18, 61-739 Poznań
tel. (61) 65 54 050
www.zpkw.wpl
www.ekoedukacja.com.pl

Euro Pilot Sp. z o.o.
Wydawnictwo Kartograficzne
ul. St. Konarskiego 3, 01-355 Warszawa
tel./fax: 22 664 37 20
www.europilot.com.pl

ISBN 978-83-8009-131-3

